

Jak oslavovali státní svátek?

Vzdělávací cíl: Žáci díky analýze fotografie májových oslav z roku 1980 získávají představu o podobě a společenské funkci oslav v letech normalizace. Formulují další otázky, které umožní lépe porozumět každodenní perspektivě života v diktatuře.

Klíčová slova: Československo 80. léta, propaganda, dějiny ve veřejném prostoru, dobové perspektivy, formulujeme a ověřujeme hypotézu

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (5 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy.

2 POPIS FOTOGRAFIE (5 min.)

Označování důležitých postav a prvků na fotografii a jejich popis. Četba popisky.

Snímek zachycuje májové oslavy před budovou radnice v Poličce v roce 1980. Na fasádě domu je množství nápisů, obrazů a symbolů. Žáci si mohou všimnout portrétů Engelse, Marxe, Lenina a Gottwalda, přičemž není nutné, aby je všechny identifikovali. Důležité jsou též letopočty, zkratky názvů států, symbol hvězdy, prapory a nápis připomínající XV. sjezd KSČ a výročí osvobození.

3 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (5 min.)

Formulování hypotézy ohledně osob, které se účastnily oslav státního svátku?

Žáci mohou postřehnout, že lidé na fotografii zaujímají různé pozice, jež zřejmě odrážejí jejich společenský význam. Někdo stojí na tribuně, někdo pod tribunou čelem k publiku, jiní u zdi radnice s transparenty či v přítomné kapele, většina lidí je v davu posluchačů. Důležité detaily (lidové a pionýrské kroje, uniformy, medaile, hudební nástroje či transparenty) mohou posloužit k interpretaci fotografie.

4 INTERPRETACE FOTOGRAFIE (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy fotografie odpovídají do textových polí na otázky: ? Co bylo podle vás smyslem oslavy a proč se jí lidé účastnili? ? Co byste se o fotografii nebo události chtěli ještě dozvědět?

Výklady smyslu veřejných oslav mohou být různé. Ideologická rovina svátku spočívá v odkazování na vůdčí roli KSČ a připomínání závěrů XV. sjezdu závazných pro celou společnost. Připomínání osvobození od nacismu v letech normalizace současně posilovalo pozitivní obraz Rudé armády a Sovětského svazu, narušený okupací ze srpna 1968. Žáci se zpravidla zajímají, zda účast byla vynucená a proč se zapojilo tolik lidí. Učitel může potvrdit, že účast byla vynucována různými formami sociální kontroly (povinná účast škol, postihů v zaměstnání), ale současně bylo možné zaujímat i další strategie. Pro běžné občany, žijící na rozdíl od centra na periferii, mohly květnové oslavy být vítaným narušením rytmu pracovních dní, zábavou a příležitostí pro setkávání s lidmi i vzpomínání na blízké, kteří válku nepřežili.

Další možnosti zapojení do výuky:

Cvičení generuje nové otázky a vybízí ke srovnání se situací v obci, kde žáci žijí/studují. Můžete využít školní kroniku, pokud je dostupná, a seznámit žáky s průběhem obdobných akcí přímo na vaší škole. Lépe pak porozumí politickému rozměru oslav. Žáci se mohou dotázat prarodičů, jak prožívali svátky v době komunismu, nebo vyhledat bývalé žáky školy. Mohou se vypravit do centra obce a oslovit náhodné pamětníky s prosbou o vysvětlení toho, co se na fotografii odehrává. Osobní vzpomínky na podobné slavnosti mohou výrazně obohatit interpretační fázi práce s fotografií.